

CAPITOLUL II. STUDII

BIBLIOTECONOMIA MODERNĂ – STRUCTURA ȘI FRECVENȚA TERMENILOR ÎN ERA INFORMAȚIONALĂ

Cristina CATEREV,
Școala doctorală de științe umaniste,
Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”

Rezumat: *Articolul reflectă termenii și sintagmele din domeniul biblioteconomic românesc care fac parte din vocabularul bibliotecii moderne. Termenii studiați au fost selectați din publicația de specialitate „Biblioteca modernă: Glosar de termeni uzuali”. Cercetarea lexicului biblioteconomic se va baza pe adoptarea unor metode comune de analiză lingvistică: analiza trăsăturilor semantice relevante în și prin contexte diagnostice, completată, acolo unde rezultatele nu sunt relevante, cu analiza textuală. Perspectiva cercetării structurii gramaticale este asigurată de același obiectiv: descrierea adecvată a lexicului biblioteconomic românesc pentru mai buna lui cunoaștere de către bibliotecarii moderni.*

Cuvinte-cheie: *lexic, cunoștințe, terminologie, biblioteconomie, bibliotecă modernă, vocabular, societatea informațională, inovație, scientometrie, webometrie, platformă, neologizare.*

Abstract: *The article reflects the terms and phrases in the Romanian library field that are part of the vocabulary of the modern library. The studied terms were selected from the specialized publication “Modern Library: Glossary of Common Terms”. The research of the library lexicon is based on the adoption of common methods of linguistic analysis: the analysis of the relevant semantic features in and through diagnostic contexts, completed, where the results are not relevant, with the textual analysis. The perspective of researching the grammatical structure is ensured by the same objective: the adequate description of the Romanian library lexicon for its better knowledge by modern librarians.*

Keywords: *lexicon, knowledge, terminology, librarianship, modern library, vocabulary, information society, innovation, scientometry, webometry, platform, neologization.*

De secole, biblioteca a reprezentat un spațiu sacru pentru obținerea de cunoștințe. Contemplarea a fost esențială pentru serviciile tradiționale de bibliotecă, unde accentul a fost pus pe acumularea cât mai multor cunoștințe posibil. Astăzi, întrucât oamenii au acces continuu la informații, biblioteca nu mai este singura sursă care oferă cunoștințe.

În timp ce biblioteca trecutului a fost definită de serviciile tranzacționale – împrumutul și returnarea cărților – în zilele noastre, dinamica bibliotecii s-a schimbat prin adăugarea unei laturi relaționale la toate procesele sale. În acest fel, bibliotecile moderne trec de la concentrarea pe servicii tranzacționale și devin relaționale, ceea ce creează mai multă valoare pentru utilizatori.

Mai mult, îi ajută pe oameni să pună mâna pe un material educațional excelent pe care s-ar putea să nu-l găsească altfel pe piață. Când citim mai multe, abilitățile noastre sociale și performanța academică se îmbunătățesc.

Cel mai important, bibliotecile sunt o platformă excelentă pentru a face progrese. Când primim temele în clasă, bibliotecile ne ajută cu materialul de referință. Acest lucru, la rândul său, progresează capacitățile și cunoștințele noastre de învățare. De asemenea, este util în dezvoltarea noastră generală.

Utilitatea bibliotecii moderne

O bibliotecă este o platformă foarte utilă, care reunește oameni dornici să învețe. Ne ajută să învățăm și să ne extindem cunoștințele. Ne dezvoltăm obiceiurile de lectură dintr-o bibliotecă și ne satisfacem setea și curiozitatea de cunoaștere, ceea ce ajută la creșterea personală și la dezvoltare.

În mod similar, bibliotecile oferă cercetătorilor surse autentice și credibile de informații. Ei sunt capabili să-și completeze lucrările și să-și desfășoare studiile folosind materialul prezent într-o bibliotecă. În plus, bibliotecile sunt un loc minunat pentru a studia de unul singur sau chiar în grup, fără nicio perturbare.

Mai mult, bibliotecile ne ajută și la creșterea nivelului de concentrare. Întrucât sunt localuri unde se păstrează liniștea, o persoană poate aici studia sau citi. Bibliotecile ne largesc gândirea și ne fac mai deschiși la gândirea modernă.

Cel mai important, bibliotecile sunt foarte economice. Oamenii care nu își permit să cumpere cărți noi pot împrumuta cărți dintr-o bibliotecă. Acest lucru îi ajută să economisească o mulțime de bani și să obțină informații gratuit.

Bibliotecile moderne sunt un loc minunat pentru a dobândi cunoștințe. Servesc fiecare persoană diferit. Ele sunt o sursă excelentă de învățare și de promovare a progresului cunoașterii. Ne putem bucura de timpul liber în biblioteci citind și cercetând. Pe măsură ce lumea a devenit digitalizată, acum este mai ușor să navigați printr-o bibliotecă și să obțineți ceea ce căutați. Bibliotecile oferă, de asemenea, oportunități de angajare persoanelor cu salariu echitabil și condiții de muncă incredibile.

Astfel, bibliotecile moderne îi ajută pe toți, pe cei care o vizitează și pe cei angajați acolo. Nu trebuie să renunțăm la biblioteci din cauza erei digitale. Nimic nu poate înlocui vreodată autenticitatea și credibilitatea pe care o obțineți dintr-o bibliotecă.

Putem măsura utilitatea bibliotecii moderne și prin extinderea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, prin implementarea activităților în cadrul bibliotecilor publice și extinderea responsabilităților centrelor biblioteconomice de nivel național, departamental și teritorial. [3]

Bibliotecile de astăzi se confruntă cu o mare problemă. Avansarea tehnologiilor informaționale are un rol însemnat în schimbarea activității și obiectivele specifice în cadrul biblioteconomiei moderne sunt altele. Permanent au loc schimbări prin intermediul tehnicii și utilajului modern, iar activitatea bibliotecilor se axează pe alte principii: extinderea proiectelor internaționale, crearea de baze de date, digitalizare de conținuturi, crearea unei biblioteci electronice.

Bibliotecile moderne cu servicii tradiționale se adaptează la serviciile moderne din perioada contemporană, de asemenea, au un obiectiv important: de a extinde necesitățile de informare digitală, oferind mai mult ajutor educațional unui public mai larg. De exemplu, bibliotecile din întreaga țară oferă mai multă asistență individuală celor care utilizează pentru prima dată anumite tehnologii. Din acest motiv, bibliotecile moderne trebuie să fie la curent cu cele mai recente tehnologii informaționale din întreaga lume și cum să instruiască publicul în vederea utilizării lor.

Bibliotecile moderne îndepărtează rafturile vechi, care nu sunt necesare, pentru a face loc spațiilor de producție nouă, de creare a conținuturilor digitale, spațiilor de informare culturală și media. Spațiile de creație sunt concepute să fie un loc în care sunt afișate tehnologiile vechi, alături de cele noi. Scopul acestei strategii de dezvoltare este ca managerii instituțiilor infodocumentare să poată dezvolta noi competențe bibliotecarilor și, respectiv, să împărtășească abilitățile pe care le au deja cu ceilalți. Acest lucru permite publicului să acceseze noi informații prin interacțiunea socială. Se pare că bibliotecile de astăzi se străduiesc să rămână adevărate spații moderne cu idealuri spre viitor.

Mai mult decât oricând, bibliotecile moderne ascultă necesitățile publicului și fac tot ce pot pentru a găzdui cele mai utile servicii. De la crearea laboratoarelor digitale elaborate la crearea spațiilor de producție și a locurilor de întâlnire, bibliotecile lucrează din greu pentru a rămâne relevante într-o societate digitală. Cu ajutorul acestor elemente noi, bibliotecile moderne se pot dezvolta alături de tehnologii și pot ajuta la educarea publicului în diverse moduri.

Biblioteca modernă este un termen utilizat mai frecvent la mijlocul secolului al XX-lea. Astăzi, crearea de rețele a condus la transformarea modului în care bibliotecile furnizează, iar utilizatorii caută informații. Deși internetul este mediul natural pentru bibliotecar, acesta se confruntă cu probleme de cenzură și standarde.

Bibliotecarul modern nu trebuie să fie abil să utilizeze internetul, ci trebuie să se familiarizeze cu informația digitală în toate formele sale – imagini, text integral și bănci de date factuale.

Mai important, pentru a rămâne modern, bibliotecarul de astăzi trebuie să se angajeze într-un program de învățare pe tot parcursul vieții, care să-i permită să utilizeze în mod optim avantajele oferite de tehnologia modernă.

Biblioteca și bibliotecarul modern oferă servicii moderne. *Serviciu modern de bibliotecă* este un sistem legal de activități prestat cetățenilor la solicitarea acestora (sau la solicitarea unor instituții interesate), ce are drept scop satisfacerea necesităților informaționale ale cetățenilor/instituțiilor. [2]

În continuare, vom prezenta o serie de termeni biblioteconomici, care au fost caracterizați în conformitate cu particularitățile lor structural-gramaticale. Termeni biblioteconomici exprimați prin cuvinte simple, termeni monomembri: *abilitate, achiziție, acord, acreditare, activitate, actualizare, adaptabilitate, adresabilitate, agendă, altruism, ambianță, analiză, andosament, animator/animatoare s. n., antivirus, aplicație, aptitudine, aspirații, atitudine, audio, autentificare, autodezvoltare, avatar, beneficiar/-ă s. n., beneficiu/beneficii s. m., bibliotecar, bibliotecă, brevet, buget, calculator, cartografiere, căutare, cerere/cereri s. f., chestionar, competență, continuitate, convenție/convenții s. f., conversație, creativitate, credibilitate, cunoștințe, diferențiere, diseminare, disponibilitate, diversificare, donație, dronă, durabilitate, echitate, educație, ecran, editare, eficacitate, eficiență, emoticon, empatie, enciclopedia, eroare, estetică, evaluare, evocare, excel, experiență, expunere, extindere, extranet, facilitator, facilități, fereastră, fiabilitate, fidelitate, filtru, fișier, formabil, formare, formatare, formator, gestiune, hiperlegătură, hipermedia, hiper spațiu, hipertext, impact, incluziune, indicator, infografic, inovație, integrare, interactivitate, internet, interviu, intranet, intuiție, încântare, jurnal, laborator, laptop, lider, logistic, logo, loialitate,*

ludotecă, mediatecă, mentenanță, mentor, mesaj, metodologie, misiune, modernizare, monitorizare, motivare, multimedia, negociere, nonformal, notificare, novateca, ofertă, organigramă, pagină, parolă, partener/parteneri s. m., parteneriat/parteneriate s. n., periferic, performanță, pictogramă, piramidă, piraterie, plan, port, poziționare, prelegere, prezentare, problematizare, procedeu, profesionalitate, proiector, promovare, protocol, prototip, public, publicitate, reclamație, reflecție, reglementare, regulament, relații, relevanță, replicare, repozitoriu, rețea, reziliență, risc, schimbare, serviciu, sinectică, solicitant, sponsorizare, standard, statistic, strategie, sustenabilitate, ședință, tastatură, valoare, viziune, voluntariat, zonă etc.

Termeni biblioteconomici-sintagme

În terminologia bibliotecii moderne putem distinge formarea termenilor-sintagme prin elementele incluse. Termenii au fost clasificați conform următoarelor categorii:

1) **Termeni bimembri** care sunt caracteristici bibliotecii moderne au o pondere ce denumesc diverse noțiuni: *abilitate analitică, abilitate informațională, abilitate practică, abilitatea sintetică (creativă), abordare inovativă, acces deschis, acord bilateral, agenda formatorului, agenda participantului, alfabetizare digitală, ambianța bibliotecii, amenajarea spațiilor, arhitectura serviciilor, automatizarea bibliotecilor, biblioteca experienței, biblioteca platformă, bibliotecar facilitator, bibliotecar formator, bibliotecar ludotecar, bibliotecar mediator, bibliotecar modern, bibliotecă digitală, bibliotecă electronică, bibliotecă modernă, bibliotecă hibrid, bibliotecă hub, bibliotecă incubator, bibliotecă publică, bibliotecă vie, bibliotecă virtuală, bugetul bibliotecii, bugetul proiectelor, bune practici, calitatea serviciilor, capacitate managerială, capital social, carta minții, carte electronică, carte vie, cartografierea serviciilor, ciclul instruirii, codul serviciilor, colecție audio, colecție braille, colecție digitalizată, colecție electronică,*

colecție locală, colecție tactilă, competență metodică, competență socială, competențe generale, competențe personale, competențe profesionale, conflictualitatea spațiului, conversația euristică, creativitate artistică, creativitate conceptuală, cultura informației, cultura inovației, cultura instituțională (organizațională), cultura media, cultura serviciilor, cultura tehnologică, date statistice, descărcare electronică, design ambiental, design interior, dex online, dezvoltarea colecțiilor, diagrama-arbore, disc optic, discuție facilitată, document audiovizual, document digital, document grafic, document multimedia, document vizual, educația adulților, educație nonformală, efecte multiplicatoare, estimare riscuri, etalonul serviciilor, evaluarea formării, evaluarea riscului, evaluarea serviciilor, experiența serviciului, experiența structurată, experiența utilizatorului, expertiză managerială, focus grup, formarea adulților, formare profesională, fereastră activă, garantarea serviciilor, gândire convergentă, gândire creativă, gândire design, gândire divergentă, gândire laterală, gândire proiectivă, gândire vizuală, hard disc, harta mentală, harta serviciilor, imaginea instituției, inițierea inovației, inovația organizațională, inovația socială, îmbunătățire continuă, îmbunătățirea serviciilor, învățarea mixtă, limbaj paraverbal, limbajul trupului, linii directe, livrare servicii, managementul produselor, managementul proiectelor, managementul schimbării, managementul serviciilor, managementul spațiilor, marketing interactiv, marketing intern, marketing relațional, marketingul serviciilor, materiale didactice, metoda Delphi, metoda Frisco, metoda Jigsaw, metoda Phillips 6/6, metoda puzzle, nomenclatorul serviciilor, partener media, pașaportizarea serviciilor, pașaportul serviciilor, percepția serviciilor, periferice media, periodic electronic, planificare strategică, portal web, portofoliul serviciilor, poștă electronică, prelegere interactivă, prestare servicii, produs formativ, raționalitatea spațiului, realizarea sensului, regăsirea informației, redresarea serviciilor, rețea locală, rețea socială, rolul formatorului, satisfacția utilizatorului, segmentarea pieței,

sensibilitatea spațiului (bibliotecii), servicii publice, spațiu public, spațiul bibliotecii, standard ocupațional, structură organizatorică, ședință metodologică, tehnologii informaționale, temporalitatea spațiului (bibliotecii), turul galeriei, utilizatorul serviciilor, valoare adăugată, valori instituționale, vocea utilizatorului, zona maker, zona media etc.

Din punctul de vedere al numărului de elemente incluse în sintagmele din domeniul biblioteconomic, distingem și **termeni trimembri**: *absorbție a inovației, accesibilitatea unui serviciu, activități de învățare, adecvare la scop, adresă de internet, aptitudine de utilizare, atelier de lucru, atitudine în servicii, biblioteca ca spațiu, capacitatea de răspuns, ciclul îmbunătățirii serviciilor, colecție de bibliotecă, colecție de jucării, competență de specialitate, comunitatea spațiului public, comunicarea în servicii, continuitatea unui serviciu, cultura bibliotecarului modern, design de bibliotecă, editor de imagini, editor de text, educație în servicii, experiența utilizării serviciilor, factori de experiență, furnizor de servicii, incubator de inovare, inovarea de marketing, inovația de produs, inovația de proces, integrarea unui serviciu, îndrumare în servicii, învățare din servicii, joc de rol, logistica unui serviciu, memorie de date, mijloace de formare, motor de căutare, necesități de formare, niveluri de servicii, obiective de referință, pagină de căutare, pagină de pornire, panou de afișaj, parteneriat în servicii, parteneriat public privat, percepția asupra performanței, periferice de ieșire, periferice de intrare, personal de bibliotecă, plan de acțiuni, programe de calculator, propunere de proiect, puncte de percepție, recrutarea în servicii, recunoașterea în servicii, rețea de calculatoare, revizuire a activității, servicii publice electronice, standard de servicii, stick de memorie, stil de comunicare, stil de învățare, studiu de caz, tranzacție aferentă serviciilor, vizibilitatea spațiului bibliotecii, viziunea asupra serviciilor, zona de confort, zona pentru tineri etc.*

2) Termeni biblioteconomici tetramembri: *analiza nevoilor de învățare, cartografierea punctelor de percepție, cele mai bune*

practice, codul de bune practice, colecție cu tipar mărit, colecție de instrumente agricole, colecție de instrumente de gospodărie, colecție de instrumente muzicale, competențe ale bibliotecarului modern, interviu de recrutare în serviciu, limbaj comun al serviciilor, lucrul în grup mic, model de bună practică, obiective (ale activității formative), periferice auxiliare de stocare, regulament de ordine interioară, regulament pentru utilizarea internetului, serviciu modern de bibliotecă, sisteme de livrare a serviciilor etc.

3) Termeni biblioteconomi polimembri, sintagme formate din cinci și mai mult de șase cuvinte, având structuri variate: *ciclul de viață al inovației, ciclul de viață al serviciului, dispozitiv de citire a cărților electronice, extensie de nume de fișier, formarea culturii tehnologice a utilizatorilor, mediul de marketing al bibliotecii, modele de urmat în servicii, obiective (ale procesului de instruire), obiective (ale unui program de formare), proces de îmbunătățire a serviciilor, proiectarea unui program de formare, regulament de organizare și funcționare, sistem automatizat integrat de bibliotecă, facilitare de utilizare a unui serviciu etc.*

4) Termeni formați prin compunere: *adresă de e-mail, e-guvernare, e-comerț, e-learning, e-mail, e-servicii, follow-up, grup-țintă, harta site-ului, public-țintă, tramvai-bibliotecă, bibliotecar-animator socio-educativ, bibliotecă-centru comunitar, bibliotecă-centru multimedia, zonă-studiu individuală etc.*

5) Termeni biblioteconomi formați din abrevieri și termeni-simboluri, din această categorie fac parte doar acei termeni exprimați prin simboluri ce denumesc noțiuni din domeniul **bi-biblioteconomic**: *MT (Muzică Tipărită, Vcs (Video Casetă), DOI (Digital Object Identification), PC (Personal Computer, laptop), DVD (disc digital polivalent), PDF (Portable Document Format), RAM (random access memory), ROI (Return Of Investment), CD-ROM (Compact Disc Read-Only Memory), CD-I (Compact Disc-Interactive), Photo-CD (Photo Compact Disc), WORM (Write Once Read Many), HTML (Hyper Text Markup Language),*

HTTP (Hypertext Transsmision Protocol/Protocol de transmitere hypertext) etc.

Constituirea sistemului terminologic din cadrul biblioteconomic modern este un proces în care se produc schimbări permanente la nivel național și internațional. Completarea cu termeni și sintagme noi este posibilă datorită procedeele de îmbogățire a vocabularului specifice limbii române: externe, interne și mixte.

Influența englezismelor în biblioteconomia modernă are un rol de distribuire a noilor sarcini și, respectiv, a noilor direcții de activitate a bibliotecilor. În biblioteconomia modernă sunt atestați următorii termeni monomembri: *advocacy, blog, blogger, blogging, blogosferă, brainstorming, design, e-book reader, facebook, feedback, firewall (zid de flăcări), flickr, flipchart, flyer, forward, fullscreen, gadget/gadgeturi s. n., gigabyte, gmail, google, grant, hacker, hackerspace, hardware, hyperlink, hub, ignite, joystick, kilobyte, kit, know-how, lego, link/linkuri s. m., login, makerspace, management, marketing, metoda 6/3/5 (brainwriting), mouse, networking, off-line, on-line (prezență), outreach, pixel, powerpoint, powtoon, prezi, puzzle, router, software, spider (păianjen), tag, trainer, training, voxel, web 2.0, webex, webliografie, webologie (webology), widget/widgeturi s. n., wikipedia, wictionary, wireless, word, y modem, zip (arhivă), zoom (lupă).*

Din englezisme fac parte și sintagmele bimembre și trimembre: *aplicație web, design thinking, ecran tactil (touchscreen), google chrome, google drive, google translate, help desk, help library (bibliotecă on-line), help line, help services, home page, lifelong learning, marketing one-to-one, outdoor servicii, pagină favorită (bookmark), pagină web (webpage), bibliotecă maker space, breaking the ice, pagină de start (home page) etc.*

În secolul XXI, odată cu dezvoltarea bibliotecii moderne, sunt dezvoltate alte direcții de activitate în biblioteconomie prin utilizarea tehnologiilor informaționale. În acest context, au apărut termeni și sintagme care au diverse elemente lexicale.

Termeni cu elementul lexical -e, care sunt utilizați la numărul singular și plural: *e-biblioteca* - *e-biblioteci*; *e-prezentare* - *e-prezentări*; *e-print* - *e-printuri*; *e-text* - *e-texte*; *e-carte* - *e-cărți*; *e-comunicare* - *e-comunicări*; *e-comunitate* - *e-comunități*; *e-learning* - *e-learning(s)*; *e-lectură* - *e-lecturi*; *e-mail* - *e-mailuri*; *e-serviciu* - *e-servicii* etc.

Termeni cu elementul lexical -i, care sunt utilizați la numărul singular și plural: *i-prezentare* - *i-prezentări*; *i-text* - *i-texte*; *i-comunicare* - *i-comunicări* etc.

Termeni cu elementul lexical -cyber, care sunt utilizați doar la numărul singular și nu pot fi traduși: *cybrarian*; *cybrid*; *cyberspațiu*; *cybermetrie*; *cybernate*; *cybernation*; *cybernetic*; *cybernetical*; *cybernetics* etc.

Termeni cu elementul lexical -text: *blogtext*-blog, jurnal; *chatext*-chat, sporovăială, taifas, discuție; *copytext*-copy, a copia; *cybertext*-ciber, conducere, legare, comenzi; *digitext*-digi[t], digital, online, virtual, sin.: *e-text*, *hypertext*, *webtext*; *e-text*-electronic, sin.: *hypertext*, *digitext*; *electro-text*; *euromtext*; *exitext*; *full-text*; *gendertext*; *gigatext*; *hipertext*-hyper, peste, excesiv de ..., deasupra, sin.: *intertext*, sin.: *cybertext*, *supertext*, *e-text*; *marketext*; *mastertext*; *mediatext*; *multitext*-redactor multitext; *nametext*; *navigatext*; *numbertext*; *phototext*; *printext*; *scantext*; *smiley-text*; *sms-text*-sms - forma scurtă a *short message service*; *usertext*; *videotext*-video - imagine, sin.: *teletext*; *webtext*- web - pânză de păianjen, forma prescurată de la *World Wide Web*; *wikitext*-de la wikipedia - enciclopedie liberă, *wordtext*-word-cuvânt, vorbă, termen, mesaj, limbă; *www-text* etc. [4]

Termeni cu elementul lexical -web, care sunt utilizați la numărul singular și plural: *webportofoliu* - *webportofolii*; *webliografie* - *webliografii*; *webometrie* - *webometrie* (termen care are aceeași formă la numărul singular și la plural); *webspațiu* - *webspații*; *website* - *websituri*; *webinar* - *webinare*; *webology* - *webologies* (termen care nu poate fi tradus și are formă la numărul singular

și la plural din limba engleză) etc.

Cel mai recent neologism în biblioteconomia românească l-am identificat pe rețelele de socializare la Lidia Kulikovski, doctor în științe pedagogice, expert în inovație, un nume de referință în managementul biblioteconomic din Republica Moldova - ***bi-bliorequest***. [1]

Bibliotecarul modern are rolul de mediator și formator, cu acces la internet, ceea ce contribuie la oferirea informațiilor instantanee. Din acest motiv, elementul de bază care trebuie abordat în cadrul sistemului biblioteconomiei moderne este capacitatea acestuia de a ține pasul cu tehnologia modernă.

În acest context, subliniez faptul că cele descrise anterior constituie doar o analiză superficială a structurii termenilor din domeniul biblioteconomic. Urmează să cercetăm mai aprofundat procedeele de îmbogățire a terminologiei biblioteconomice și să le expunem într-un studiu mai amplu.

Referințe bibliografice:

1. KULIKOVSKI, Lidia, Maria Bivol. *BiblioRequest cu Lidia Kulikovski* : Interviu online [online]. [citată 03.03.2021]. Disponibil: <http://evenimente.hasdeu.md/event/bibliorequest-cu-lidia-kulikovski>
2. KULIKOVSKI, Lidia. *Biblioteca modernă*: Glosar, pp. 44.
3. OSOIANU, Vera. *Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 2030* [online]. [citată 3 martie 2021]. Disponibil: <https://www.slideshare.net/rmbibliotecii/vera-osoianubibliotecile-n-realizarea-obiectivelor-de-dezvoltare-durabil-2030>
4. UNGUREANU, Elena. *Dincolo de text: Hypertextul*. Chișinău: Arc, 2014, pp. 32-39; 48-50. ISBN 978-9975-61-777-2.